

v avstrijsko državno zbornico. Tri leta pozneje postal je v naučenem ministerstvu referent za avstrijske srednje šole. Ko je padlo ministerstvo Windischgrätz, je Stürgkh izstopil iz službe in odložil svoj mandat. Ali že leta 1896 je bil zopet izvoljen v štajerski deželni zbor, l. 1902 pa v državni zbor. Leta 1907 je bil poklican v gospodsko zbornico. Grof Stürgkh je bil več let minister. Leta 1901 je postal naučni minister, dne 3. novembra 1911 pa ministerski predsednik, v kateri službi je ostal do svoje smrti. Pokonik je bil samskega stana in ima dva brata. Mrliča so prepeljali iz Dunaja v Halbenrain pri Radgoni, kjer bode v gomili družine pokopan.

Morilec dr. Adler.

Dr. Friderik Adler je sin glavnega socialno demokratičnega voditelja na Avstrijskem in poslanca dra. Viktorja Adler. Morilec je star 37 let, po svojem poklicu je pisatelj in izredno nadarjen. Dalje časa bival je v Švici. Leta 1910 pa se je vrnil na Dunaj, postal strankarski tajnik in glavni redakter lista „Kampf“. Začetka vojne je bil poklican pod orožje, ali je bil zaradi srčne hibe superarbitriran. Morilec je oženjen in ima dva otroka. Bil je precej premožen.

* * *

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 20. oktobra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Ob ogrsko-rumunski meji se naprej bori. Južno-vzhodno od Dorna-Watre iztrgali smo sovražniku Monte Rusului. — Fronta princa Leopolda bavarskega. Ob Narajewki so nemške čete pri naskoku na neko višino vjele 2050 sovražnikov in zaplenile 11 strojnih pušk. Na zgornjem Stochodu izjalovilo se je več sovražnih napadov.

Italijansko bojišče. V pokrajini Pasubio trajajo boji naprej. Po dolgem, ljutom obstreljevanju napadli so včeraj ob 4. uri popoldne Italijani naše postojanke severno viška še enkrat. Zopet je prišlo do ljutih bližinskih bojev. Pod vodstvom svojega obersta-brigadirja Ellisona so hrabri tirolski cesarski lovci 1., 3. in 4. regimenta vse napade zopet krvavo odbili. Vse postojanke so ostale v njih lasti. Čez 100 Italijanov je bilo vjetih. — Z močno artiljerijo podpiran, napadel je ob fronti Fleimstala en alpinski bataljon Forcello di Sadole in Mali Couriol. V ognju naših strojnih pušk se je napad razbil.

Južno-vzhodno bojišče. Ničesar pomembnega.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Hüfer, fml.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 20. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Vsi sveti — 1916.

I.

Zemljica odpirati
noče več grobove svoje,
zemljica požirati,
človek, krvi noče tvoje, —
zemljica bi se rešila,
da le boja žar zaide,
bi odvrгла iz ramenov
te kočene piramide...

Zemljica bi rada spala
zimsko svoje hladno spanje,
sanjala bi rada zala
spomladanske svoje sanje, —
lovorike, palme zmage
iz naročja bi rodila,
ko bi vojna več vrtove
v mirodvor ne spremenila...

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Pri deževnem vremenu ostal je obojestranski artiljerijski boj na obeh bregovih Somme živahen. En napad iztrgal je Angležem večji del dne 18. t. m. v njih roki zaostalih jarkov zapadno ceste Eaucourt L'Abbaye-Le Barque. V večernih urah so se izjalovili sunki angleških oddelkov severno od Courcellette in vzhodno od Le Sars. Naknadno se poroča, da so Angleži pri svojem zadnjemu velikemu napadu tudi rabili nekaj svojih tako hvaljenih pancerskih avtomobilov (tanks). Trije ležijo, uničeni po artiljerijskem ognju, pred našimi črtami.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Pred od nas zavzetimi postojankami severno Siniawke ob Stochodu se je več ruskih protinapadov z izgubami razbilo. Južno-zapadno od Swistelniki na zapadnem bregu Narajewke naskočili so nemški bataljoni nekovažno rusko višočinsko postojanko in so poskuse zopetne pridobitve krvavo odbili. Nasprotnik pustil je tukaj zopet na vjetih 14 oficirjev, 2050 mož ter 11 strojnih pušk v naši roki. — Fronta nadvojvode Karla. V južnem delu zasneženih gozdnih Karpat bil je sovražnik od viška Monte Rusului vržen.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Bojevno delovanje ob fronti v Dobrudži postalo je živahnejše. — Makedonska fronta. Po začetnem uspehu bil je en srbski napad pri Cerni vstavljen. Severno od Nidze Planine in južno-zapadno jezera Doiran izjalovili so se sovražni sunki.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 21. oktobra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. V ogrsko-rumunskih obmejnih pokrajinah se naprej bori. Dela v snegu in mrazu in v najtežavnejšem ozemlju borečih se čet so zvišana nad vsako hvalo. — Severno Karpat pri avstro-ogrskih bojnih silah ničesar pomembnega.

Italijansko bojišče. Naše postojanke v oddelku Pasubio stoje trajno pod ljutim ognjem topov in min vseh kalibrov. Pred hrbtom Roite pripravljena sovražna infanterija je vstavljena po naši artiljeriji. Štiri italijanskih napadov proti vzhodnem delu hrhta bilo je zavrnjenih. — Neka v Brandtalu proti dolinski postojanki prodirajoča sovražna kompanija bila je uničena. Mi smo vjeli 2 oficirja in 159 mož, zaplenili pa 10 minskih metalcev in drugega materijala.

Južno-vzhodno bojišče. V Albaniji nič novega

Namestnik generalštabnega šefa pl. Hüfer, fml.

II.

Tajnostna je noč,
grobovi so temni,
ni svečic, molitev,
ni vencev duhtečih.

Neskončna je vrsta
sirotic in vdov
in bratov in sester,
starišev obupnih.

Vse črno... Počasi
odpirajo vrata
se pokopališka
neskončni te vrsti.

Neskončna pa vrsta
je križev i novih,
spominov vojakov,
umrlih za nas.

Rumuni zopet poraženi.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 21. oktobra (W.-B.) velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V pokrajini Somme traja močni topovski boj naprej. Med Le Sars in Eaucourt l'Abbaye izjalovilo se se angleški napadi v bližinskem boju. V vzhodno zadel je naš krepi ogenj na razne naskočne napadalne poskuse. Sm. Francozov' čez čisto Saily-Raucourt se razbili pred našimi obrambami. — Naše jevno brodovje varovalo je v mnogoštevilnih zračnih napadih opazovalne letalce. Sestrasmo 12 sovražnih letal; štiri ležijo za našimi črtami. Ponočni napad na kolodvore in municijske tabore za sovražno fronto imel dobri uspeh, ki se je opazoval na razstrelitvah in požarih. — Armada nemškega prestolonaslednika. Živahno artiljerijsko delovanje na obeh bregovih Maase.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Zopet so skušali v brezplodnih izgubepolnih navalih ruski bataljoni, da nam na zapadnem bregu Stochoda pred krakim zavzete jarke iztrgali, in zopet je prišel ob Narajewki en napad nemških letal pod vodstvom v. Gallwitza ruske postojanke severno-zapadno od Skomoroch v naše roke. Brezuspješni protisunkni prihod so sovražniku nove izgube. Vjeli smo 5 oficirjev, 150 mož in zaplenili 5 strojnih pušk. — Fronta nadvojvode Karla. Ob siebenbürski meji trajajo pri snegu in mrazu uspešni gorski in gozdni boji naprej. Rumunec ima pri temu težke izgube.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Boji v Dobrudži so se v naš prid razvili. Zvezane nemške, bolgarske in turške čete vdrle so na raznih točkah v sovražno glavno postojanko ob črti južno od Rasove (ob Donavi)-Agemlar-Tuzla in so zavzele Tuzla, višočine severno-vzhodno od Topraisara, severno-zapadno od Mulciovta, to pa po ljutih bojih. Pri temu smo vjeli okoli 3000 Rusov, med njimi enega poveljnika regimenta, nadalje par sto Rumunov, zaplenili pa smo 22 strojnih pušk in enega metalca min. — Nemška letalska brodovja udeležila so se boja uspešno iz zraka. — Makedonska fronta. Položaj je nespremenjen.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Cesar armadi in mornarici.

K.-B. Dunaj, 21. oktobra. Cesar je izdal naslednje lastnoročno pismo.

Ljubi gospod bratranec feldmaršal nadvojvoda Friderik!

Izročam Vam Svoje povelje na armado in mornarico z današnjega dne in izrekam Vam, višjemu armadnemu poveljniku, in šefa

Vse narodnosti,
jeziki, vse vere,
vse zbrala je tukaj
jeklena usoda.

In poleg stoje
sirote, matere,
in rože jesenske
sadijo v grobove.

In solzice grenke
na tujem grobu
preliva oko
človeške ljubezni.

Vse tiho, tajnostna
je noč vseh pokojnih,
na nebu utripne
le zvezda največja.

In skozi vrsto
teh solznih bitij

iz zelenjav
ker. 414
eralnega štaba, generalnemu polkovniku
radu, ki se je tolikrat izkazal, hvaležno
je posebno pohvalno priznanje.

Dunaj, 17. oktobra 1916.

Franc Jožef s. r.

o od
W.-B.) Iz **Povelje na armado in mornarico.**

Z vzorno zvestobo dolžnosti, najvztraj-
so hrabrostjo in občudovanja vrednim ju-
stvom so Moje vrle, soško fronto držeče
odbile besne, z veliko požrtvovalnostjo
dni trajajoče sovražne navale.

Enako brezuspešni so bili sovražni na-
vodi v Alpah, na ruskem bojišču in na Sed-
raškem. Hrabri sinovi domovine so v
boju z Našim zvestim zaveznikom ponovno
podočrtili svojo vrednost in svojo smrti klju-
čno vztrajnost.

Vsem uspešnim voditeljem, vsem Svojim
in vojakom armade in mornarice se zahva-
m ginjenega srca za vse, kar so storili.

Z najtoplejším priznanjem za odlično in
vredno vodstvo, pošiljam zapovedniku slavne
armade, generalnemu polkovniku pl. Bo-
nietu, znak Mojega posebnega pohvalnega
priznanja in podeljujem generalnemu polkov-
niku pl. Terszyanskemu, zapovedniku ene
brigade, in hrabremu kornemu zapovedniku,
kornemu gospodu bratrancu, generalu kava-
lerije nadvojvodi Josipu vojaški zaslužni kri-
ž razreda za vojno dekoracijo.

Dunaj, 17. oktobra 1916.

Franc Jožef s. r.

Rusi čez Narajowko vrženi.

Avstrijsko uradno poročilo od
nedelje.

K.-B. Dunaj, 22. oktobra. Uradno se
danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nad-
vojvode Karla. Ob ogrsko-rumunski meji
so luti boji nespremenjeni naprej; na
vseh točkah so bile rumunske čete vržene.
Fronta princa Leopolda. Ob zgornji
rpi uspešni boji v sprednjem polju.
Nemške čete vzele so v naskoku ruske
vojanke ob zapadnem bregu Narajowke
in vrgle sovražnika nazaj čez reko. Le mali
ostanki zemlje je še v lasti nasprotnika. Vjeli
so 8 oficirjev in 745 mož.

Italijansko bojišče. Dan je po-
let mirno. Južno jezera Toblino našlo
spravilo se je brzkone od viharja iztrgane
ostanke nekega italijanskega privezanega
čolna.

Južno-vzhodno bojišče. Pri c.
četah nobeni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Velika zmaga v Dobrudži.

Nemško uradno poročilo od
nedelje.

K.-B. Berlin, 22. oktobra (W.-B.) Iz
večnega glavnega stana se poroča:
Zapadno bojišče. Armada prestolo-
naslednika Rupprechta. Bitka ob Som-

gre žarek zvezde,
pozdrav od nekod...

In vzdih se dvigne:
Oj večnost, daj konca,
daj mira nam,
daj zmage, daj zmage...

III.

Pozdravljene, koščene roke
v grobovih tujih in doma,
pozdravljena, strohnela srca
ki so na vse pozabila. —
pozdravljeni, junaki mrtvi,
ki vstvarja ljudstvo vam hvaležno
najlepši spomenik za večnost
in ljubezni svoji večni...

K. L.

mi se z ljutostjo nadaljuje. Obojestranski
najmočnejši razvitek artiljerijskih sredstev
označili so jo tudi včeraj, zlasti na severnem
bregu. Bobenski ogenj na jarke in zadajšnje
ozemlje bil je uvod angleških napadov, ki so
vdrli v opetovanem valu od Ancre do
Courcellette na obeh straneh od Guendecour-
ta. Pod vsled brezobzirne vporabe človeškega
materijala primernimi žrtvami posrečilo se je
nasprotniku, pridobiti na ozemlju v smeri
Grandcourt-Pys. Pri Guendecourtu bil je napad
zavržen. — Ljuti boji pri Saily ostali so
brezuspješni za Francoze. Južno od Somme
prinesel nas je protinapad v last nekaterih
zadnjič izgubljenih jarkov med Bioches in
La Maisonettes. Odvzeli smo Francozom tu-
kak 3 oficirje, 172 mož in 5 strojnih pušk.
V gozdnih krajih severno od Chaulnesa se
od včeraj zvečer sem zopet bori. — Armada
nemškega prestolonaslednika. Ob Maasi
trajal je živahni artiljerijski ogenj naprej.

Vzhodno bojišče. Fronta princa
Leopolda. Od sredine armadne skupine
Woysres do zapadno od Lucka povišal se
je v posameznih oddelkih obojestranski ogenj.
— Boji v prednjem polju zapadno zgoraj
Strype potekli so za nas ugodno. — Pod
vodstvom gen. v. Gerog so nemške čete
po krajevno ozko omejenih uspešnih sunkih
zadnjih dni v enotnem napadu med
Swistelniki in Skomorochy-Nowe sovražnika
zopet vrgle. Le mali kos ozemlja na zapadnem
bregu Narajowke je še v lasti nasprotnika.
Njegovi brezuspešni protinapadi so se izjalovi-
li. Imel je težke krvave izgube. Vjeli pa
smo 8 oficirjev in 745 mož. — Fronta nad-
vojvode Karla. Vkljub ljutemu branjenju
dohodov svoje dežele bile so rumunske čete
na večih krajih vržene. Dosej doseženo posest
na ozemlju nam protisunki niso zamogli iz-
trgati.

Balkansko bojišče. Armada pl.
Mackensen. Dne 19. oktobra zapričeta
bitka v Dobrudži je v naš prid odločena. Rusko-
rumunski nasprotnik bil je po težkih izgubah
na celi fronti iz njegovih že v miru izgraje-
nih postojank vržen. Zavzeli smo močne po-
stojanke Topraisar in Cobadinec.
Zvezne čete zasledujejo. — Makedonska
fronta. Boji ob Cerni še niso končani. Nasto-
pile so tam tudi nemške čete.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

**Rusi popolnoma prepedeni od zapadnega brega
Narajowke.**

Avstrijsko uradno poročilo od
pondeljka.

K.-B. Dunaj, 23. oktobra. Uradno se
danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvo-
de Karla. V bojih pri Predealu vjeli
smo 6 rumunskih oficirjev in 555 mož. Skupni
položaj je nespremenjen. — Fronta princa
Leopolda. Zapadno obrežje Narajowke bilo
je z odvzetjem zadnjega še od Rusov zase-
denega kosa ozemlja popolnoma od sovražnika
očiščeno. Ob ostalih delih fronte razven me-
stoma živahnega artiljerijskega ognja nobeni
dogodki.

Italijansko bojišče. Ob pri-
morski fronti postal je italijanski topovski
ogonj včeraj zopet ljutejši. Na Tirolskem
in Koroškem je bilo bojno delovanje
nezatno.

Južno-vzhodno bojišče. Pri c.
in kr. četah nič novega.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Constanza zavzeta!

Nemško uradno poročilo od
pondeljka.

K.-B. Berlin, 23. oktobra (W.-B.) Iz ve-
likega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolo-
naslednika Rupprechta. Z nezmanjšano
sililo šel je včeraj orjaški artiljerijski boj na

severnem bregu Somme naprej. Od popol-
odne pa do globoko v noč napadli so med Le
Sars in Lesboeufs Angleži, poleg pri Rancourt
pa Francozi z jako močnimi silami. Naša
hrabra infanterija, izborna podpirana od arti-
ljerije in letalcev, zavrnila je v svojih sestrel-
jenih postojankah krvavo vse napade. Le se-
verno-zapadno od Saily je Francoz v neki
ozki del jarka najprednejše črte vsilil. —
Južno Somme posrečil se je dopolne naš
sunek v severnem delu Ambošwalda severno
od Chaulnesa. Danes ponoči se je tam po
povelju brez vpliva sovražnika naša obramba
v neko vzhodno tega gozdnega dela ležečo
postojanko preložila. — Armada nemškega
prestolonaslednika. Med Argoni in Woivre
je bil artiljerijski ogenj živahen. Blizu obržja,
v pokrajini Maase in Somme jako živahno
letalno delovanje. V zračnem boju in z od-
pornim ognjem bilo je 22 sovražnih letal se-
streljenih; 11 jih leži za našimi črtami. Haupt-
mann Boelcke premagal je svojega 37. in
38., lajtnant Frankl svojega 14. nasprot-
nika v zračnem boju. Sovražna letala obme-
tala so Metz in vasi v Lothrinški z bom-
bami. Vojaške škode ni nastalo, pač pa je
umrlo pet civilnih oseb, obolelo pa nadaljnih
sedem oseb vsled dihanja iz padlih bomb pri-
hajajočih strupenih plinov.

Vzhodno bojišče. Fronta princa
Leopolda. Razven mestoma živahnega
ognja zapadno Lucka in zdaj izvršene pre-
peditve Rusov od zapadnega brega Nara-
jowke noben posebni dogodek. — Fronta
nadvojvode Karla. Nobena sprememba sploš-
nega položaja. Na prelazu Predeal vjeli
smo 560 Rumunov, med njimi 6 oficirjev.

Balkansko bojišče. Armada v.
Mackensen. Vkljub hudemu dežju pri
raznočeni zemlji so v neutrudljivem hitrem
prodiranju zvezne čete v Dobrudži, raz-
bivše posamezni odpor, železniško črto od
Murfatlara daleč prekoračile. Constanza
je ravno osem tednov po vojni
napovedi Rumunske od nemških
in bolgarskih čet zavzeta. Na levem
krilu bližamo se Cernavodi. Eno pomor-
sko letalo spustilo se je daleč za hrbtom na-
zaj unikajočega se sovražnika na tla, je uni-
čilo tam dva sovražna letala in se nepoško-
dovano vrnilo. — Makedonska fronta.
Pri Cerni bil je vsled napada nemških in
bolgarskih čet sovražnik v obrambo potisnjen.
Vzhodno od Vardarja izjalovil se je en
ponočni sunek proti nemškim postojankam.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Constanza.

Zavzetje rumunskega pristaniškega mesta
Constanze je izredno velikega pomena. Con-
stanza je namreč ravno tako glede vojne
kakor glede trgovine največje in najzname-
nitejše pristanišče na Rumunskem. Državne
obratne in prometne uredbe v Constanzi so
izredno velike in moderne. Že leta 1912 iz-
dala je rumunska vlada za basine, nakladišča
in skladišča v Constanzi 70 milijonov lei,
medtem ko se je za podobne naprave v Gal-
latzu le 30 milijonov porabilo. Ker ima vsa
rumunska trgovina svoj glavni temelj v Con-
stanzi, zgradili so v pristanišču električne
mehanične priprave za nalaganje žita in pe-
troleja, aparate za ventilacijo, čiščenje, me-
šanje, skladišča in mnogo drugih priprav naj-
modernejših konstrukcije. Trgovinska vrednost
pristanišča je v tem meriti, da je promet od
72.000 ton v letu 1879 na 1.300 ton v letu
narastel; okoli 500.000 ton od tega je prišlo
na žito, 579.000 ton pa na petrolejsko blago.
Tudi iz Constanze dobljeni državni dohodki
so veliki, ker so n. p. colninski dohodki v
letu 1913 znašali 6 milijonov lei. Pomorski
izvoz najvažnejšega rumunskega blaga, nam-
reč petroleja, se je spravljal ves v Constanzo,
ki je obenem skoraj edina postojanka rumun-
ski trgovinski kakor vojni mornarici. Iz vsega
tega je razviden velikanski pomen zavzetja
rumunskega mesta Constanze po nemških in
bolgarskih četah.

naš
ovra
ruppa
ša